

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

INŠPEKTORAT RS ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN HRANO

http://www.mkgp.gov.si/si/organi_v_sestavi/inspektorat_za_kmetijstvo_gozdarstvo_hrano/

Parmova ulica 33, Ljubljana

t.: 01 43 45 700, f.: 01 43 45 717

Nadzorovani škodljivi organizmi na rastlinah – neposredni nadzor in ukrepi fitosanitarne inšpekcije

**Joži Jerman Cvelbar,
Anita Benko Beloglavec**

SKUPŠČINA DRUŠTVA ZA VARSTVO RASTLIN 2009

Ljubljana, 12.6.2009

DVR-junij-2009

Fitosanitarna inšpekcija

Nadzorovan škodljiv organizem (IPPC 1997)

- **Karantenski škodljivi organizem - ŠO**, ki lahko **gospodarsko pomembno** prizadene **območje**, ki ga ogroža, vendar tam še ni navzoč ali pa je navzoč, vendar še ni splošno razširjen in je pod **uradnim nadzorom**

ALI

- **Nadzorovan nekarantenski škodljivi organizem - ki ima ob napadu rastlin za saditev** gospodarsko nesprejemljiv vpliv pri predvideni uporabi teh rastlin in je zato nadzorovan na ozemlju pogodbenice, ki ga uvozi.
- **Fitosanitarni ukrep - Kakršnakoli zakonodaja, predpis ali uradni postopek**, katerega namen je preprečevati vnos oziroma širjenje škodljivih organizmov ali omejiti gospodarski vpliv nadzorovanih gospodarskih škodljivih organizmov. (FAO, 1995, revidiran IPPC, 1997, ISC, 2001)

Nacionalna organizacija za varstvo rastlin (NPPO)

Odgovorni uradni organi za zdravstveno varstvo rastlin:

- ministrstvo, pristojno za zdravstveno varstvo rastlin: MKGP

- Fitosanitarna uprava RS - osrednji odgovorni uradni organ za zdravstveno varstvo rastlin,

- pristojni organ za inšpekcijsko nadzorstvo:

Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano, **NPPO**

- pravne osebe na podlagi javnega pooblastila,

- javna služba zdr. varstva rastlin; gozdarska javna služba

- pristojni carinski organ: Carinska uprava RS

Fitosanitarna inšpekcija

- **DELUJE KOT DEL:**
 - **NACIONALNE ORGANIZACIJE ZA VARSTVO RASTLIN REPUBLIKE SLOVENIJE**
 - **MKGP - INŠPEKTORATA ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN HRANO REPUBLIKE SLOVENIJE**

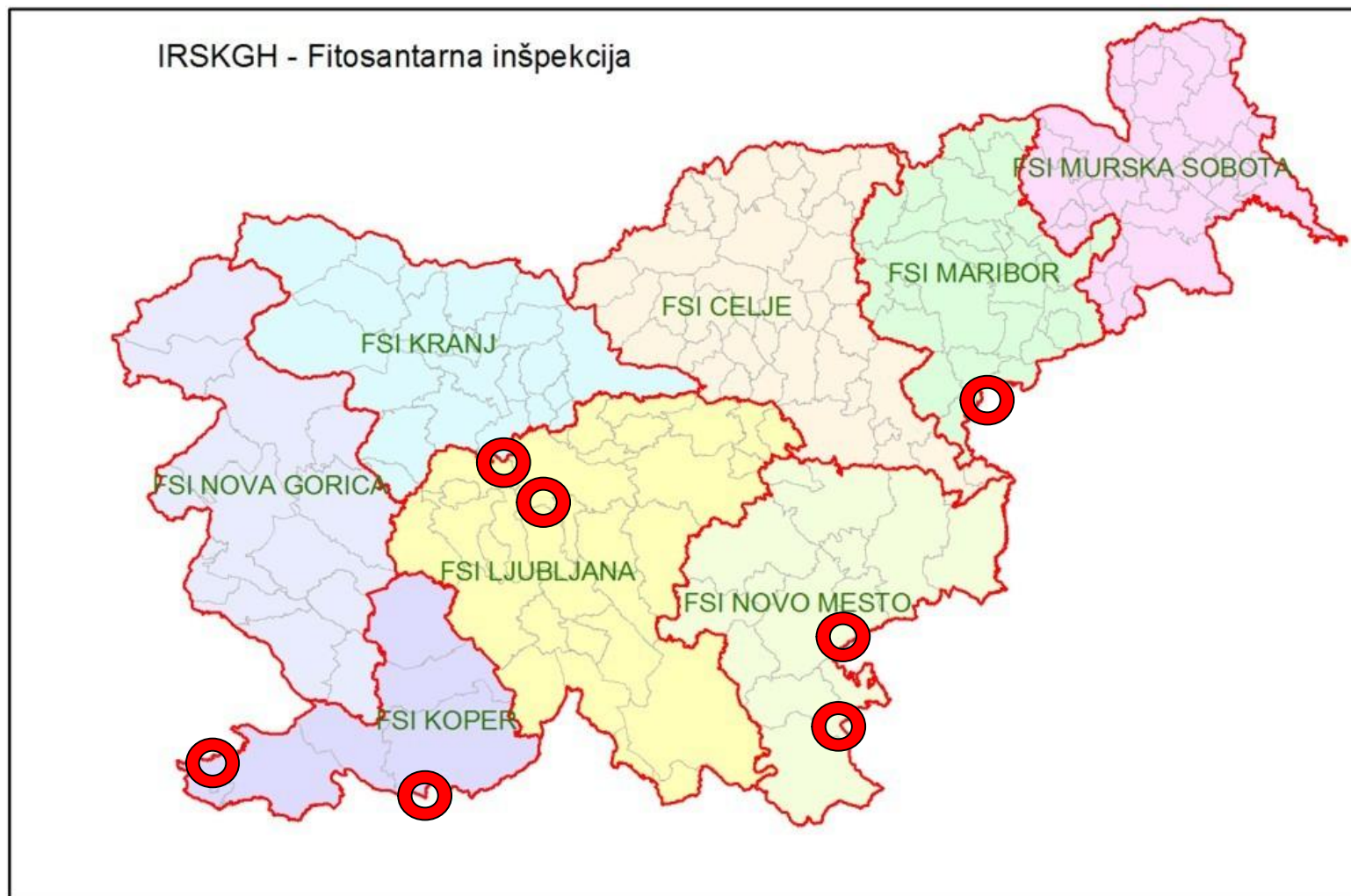

28 INŠPEKTORJEV V

8. ORGANIZACIJSKIH ENOTAH IRSKGH

IN NA URADU GL. INŠPEKTORJA

Organizacija FSI

Zakonodaja

- **FAO-IPPC in ISPM standardi**
- **Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin**
- **Zakon o semenskem materialu kmetijskih rastlin**
- **Zakon o varstvu novih sort rastlin**
- **Zakon o fitofarmaceutskih sredstvih**
- **Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu**
- **Zakon o kmetijstvu**

Pristojnost FI

- Fitosanitarni nadzor vnosa škodljivih organizmov v Skupnost (uvoz in tranzit)
- Fitosanitarni nadzor zaradi izvoza pošiljk
- Nadzor v notranjosti države
 - Na mestu pridelave (gojene in prostoživeče rastline)
 - V skladiščih, prodajnih mestih, pri prevozu
 - Posebni nadzori škodljivih organizmov
 - Nadzor nad izvajanjem nalog nosilcev javnih pooblastil
- Odrejanje fitosanitarnih ukrepov za preprečevanje vnosa in širjenja ŠO
- Izrekanje opozoril in sankcij

Poraba delovnega časa inšpektorjev

- **Uvoz - izvoz: 23,1%**
- **Registrirani imetniki: 37,8 %**
- **Posebni nadzori: 13,8 %**
- **Nadzor na trgu: 2,49 %**
- **Nadzor pooblaščenih ustanov: 0,34 %**
- **Prekrškovni postopki: 1,27 %**
- **Ostalo** (izobraževanja, navodila, koordinacija, poročanje..): **20,75 %**

Neposredni nadzor

TRIJE DELI:

A. Ugotavljanje morebitne navzočnosti nadzorovanih ŠO oziroma skladnost zdravstvenega stanja rastlin z določbami zakonodaje:

- Materialni zakon in podzakonski akti
- Zakon o upravnem postopku (ZUP)

B. Odrejanje ukrepov za preprečevanja širjenja ŠO:

- Materialni zakon in podzakonski akti
- Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN)

C. Ugotavljanje kršitev in ukrepi:

- Materialni zakon
- Zakon o prekrških (ZP)

Zakon o upravnem postopku - ZUP

- **Ugotovitveni postopek**
- **Zapisnik**
- **Odločba**
- **Vročanje**
- **Postopek pritožbe na 2. stopnjo**

Zakon o inšpekcijskem nadzoru - ZIN

- Načelo samostojnosti
- Načelo varstva javnega interesa in varstva zasebnih interesov
- Načelo javnosti
- Načelo sorazmernosti:
 - Pri izbiri ukrepov inšpektor ob upoštevanju teže kršitve izreče ukrep, ki je za zavezanca ugodnejši, če je s tem dosežen namen predpisa.
- Inšpektor pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora samostojno vodi postopek ter izdaja odločbe in sklepe v upravnem in prekrškovnem postopku.
- Ukrepi:
 - Odredi odpravo pomanjkljivosti oz. nepravilnosti v roku, ki ga določi,
 - Izreče lahko opozorilo,
 - Prepoved opravljanja dejavnosti.

Pregled listin in preverjanje istovetnosti

- Inšpektor preveri predpisane listine
- Primerjava navedbe iz listin z vsebino pošiljke/stanjem na mestu pridelave/v prodaji:
 - Rastlinske vrste
 - Količina
 - Izvor

Preverjanje zdravstvenega stanja

- **Ocena tveganja za zdravstveno stanje rastlin** (vrsta rastlin, velikost pošiljke, pogostnost uvoza/izvoza določene pošiljke, izkušnje z uvoznikom /izvoznikom/ pridelovalcem, nova trgovska pot, itd)
- **Določitev obsega – enote pregleda**
- **Preveritev odsotnosti ŠO s seznamov** (CD 2000/29/EC, EPPO seznamov, neznanih ŠO zaradi potencialne nevarnosti)
- **Preveritev posebnih fitosanitarnih zahtev** (vrsta pošiljke/gojene rastline, namen uporabe, poreklo rastlin)

Posebni nadzori

V letu 2009 = 20 posebnih nadzorov

- Borova ogorčica, kitajski kozliček, azijski kozliček, fitoftorna sušica vejic, kostanjeva šiškariča, borov smolasti rak,
- PSTVd, PePMV,
- Palmov rilčkar,
- Krompirjeva rjava in obročkasta gniloba,
- Hrušev ožig, rumena in bela krompirjeva ogorčica,
- Koruzni hrošč,
- Trsne rumenice,
- Šarka, ESFY, hmeljeva uvelost.

Priročnik FSI

Poglavje A: **SPLOŠNI POSTOPKI**

Poglavje B: **INŠPEKCIJSKI POSTOPKI**

Poglavje C:

- C I: *Letni načrti posebnih nadzorov*
- C II: *Opisi škodljivih organizmov (Tehnična navodila)*

EPPO:

- Podatkovna zbirka - **PQR (informacije o ŠO)**
- Standardi
- Publikacije: Reporting Service, Regulations

Ostali viri:

- **FAO-IPPC portal,**
- **poročila FURS,**
- **strokovna literatura, internet...**
- **EUROPHYT podatki o zadržanih pošiljkah v EU**

Intranet Fitosanitarna inšpekcija - Microsoft Internet Explorer

Datoteka Urejanje Pogled Prijubljene Orodja Pomoč

Nazaj Iskanje Prijubljene

Naslov http://spletni.furs.sigov.si/FSI/index.htm Pojdi Links

Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano

FITOSANITARNA INŠPEKCIJA

[DOMOV](#) / [ISKALNIK FITO-REGISTER](#) / [ISKALNIK SEME-REGISTER](#) /

ZAKONODAJA

[Zakonodaja](#)

[Nova zakon. 09](#)

[Pravna podlaga - uvoz](#)

[Derogacije](#)

[Sortna lista](#)

[Tolmačenja zakonodaje](#)

[Strokovna mnenja](#)

[Odločbe FURS](#)

[Kadrovske zadeve](#)

PRIROČNIK FSI

[A-splošni postopki](#)

[B-posebni postopki](#)

[CI-posebni nadzori](#)

[CII-tehnična navodila](#)

DRŽAVE EU

[Status ŠO](#)

[Nevtralna območja](#)

[Vstopna mesta](#)

[Priročniki DČ](#)

[Primeri RPL](#)

TRETJE DRŽAVE

[Zahteve držav](#)

[Vstopna mesta](#)

[Status ŠO](#)

[OFT](#)

IZOBRAŽEVANJA

[Izobraževanja FSI](#)

KOLEGIJ FSI

PRIROČNIK FSI

A - Splošni postopki

EUROPHYT

UI:
w063026

PLAN IN POROČILA

[Fitosanitarni progr. RS](#)

[Plan dela](#)

[LAB - pogodbe](#)

[Poročila](#)

PROJEKTI

[Projekti](#)

[Dogovori](#)

STIKI Z JAVNOSTJO

[Stiki z javnostjo](#)

[Novinarska vprašanja](#)

[Predstavitve FSI](#)

ARHIV

[Preključna navodila](#)

AKTUALNO

[Aktualno](#)

B4 - NADZOR V NOTRANJOSTI - FITO REGISTER IN RPL

B4 - NADZOR V NOTRANJOSTI - SEME REGISTER IN ED

B4 - NADZOR V NOTRANJOSTI - NADZOR NA MESTU PRIDELAVE

B4 - NADZOR V NOTRANJOSTI - ZVNSKR

B4 - NADZOR V NOTRANJOSTI - NADZOR NA TRGU

B5 - NADZOR ORGANOV ZA POTRJEVANJE

B6 - NADZOR UVOZA IN PREMEŠČANJA ZA RAZISKOVALNE NAMENE

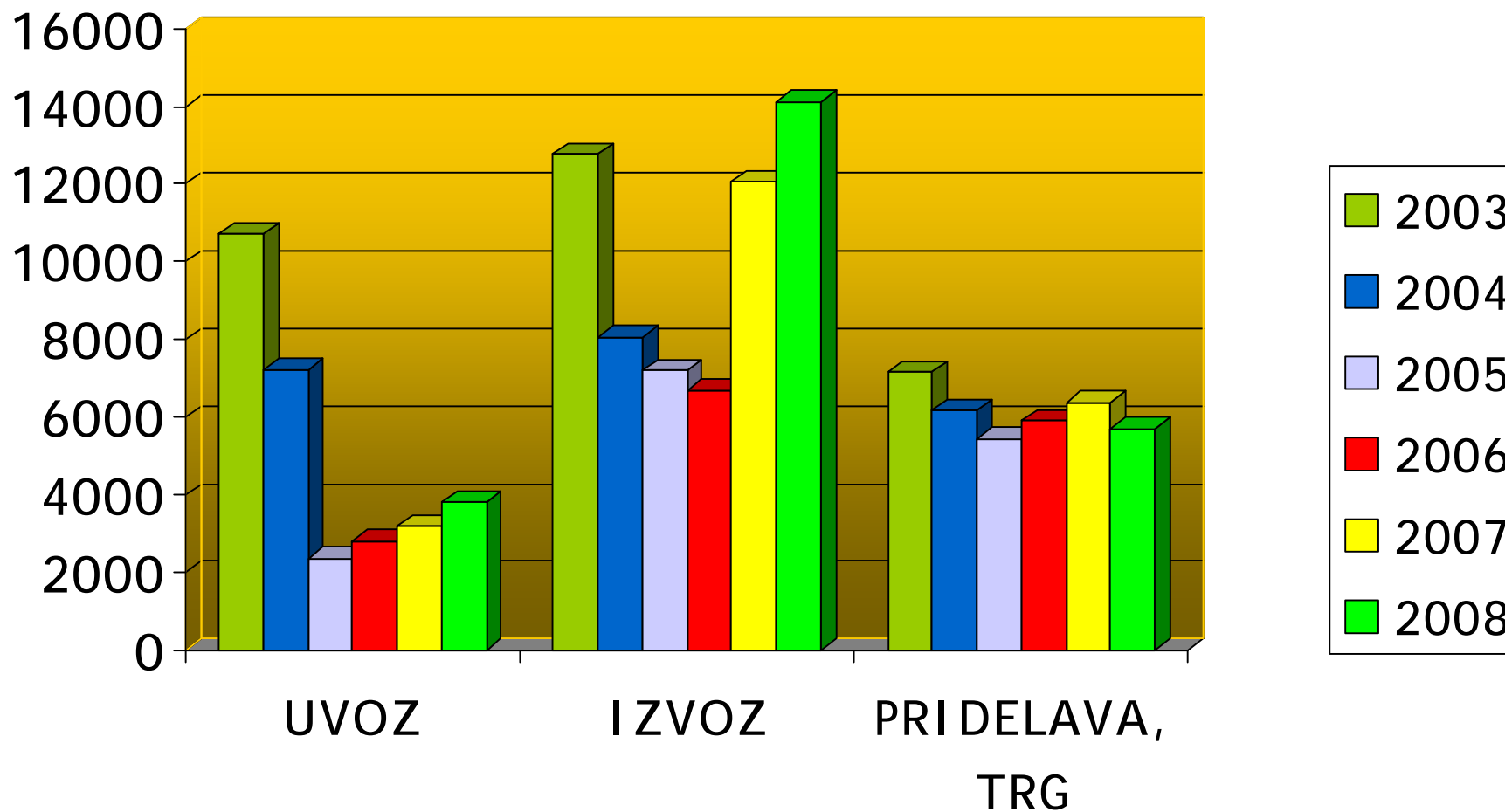
CI - Posebni nadzori in inšpekcijsko spremljanje

- [Erwinia amylovora](#)
- [Globodera](#)
- [Cms in Rs](#)
- [Phytophthora ramorum](#)
- [Bursaphelenchus xylophilus](#)
- [Pepino Mosaic Virus](#)
- [ESFY](#)
- [Plum pox potyvirus](#)
- [Verticillium albo-atrum in V. dahliae](#)
- [Tisne rumenice](#)
- [Dryocosmus kuriphilus](#)
- [PSTVd](#)
- [Diabrotica virgifera](#)
- [Rhynchophorus ferrugineus](#)
- [Gibberella circinata](#)
- [Anoplophora](#)

CII - Tehnična navodila po škodljivih organizmih

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S
T U V W X Y Z

Število pregledov od 2003 do 2008

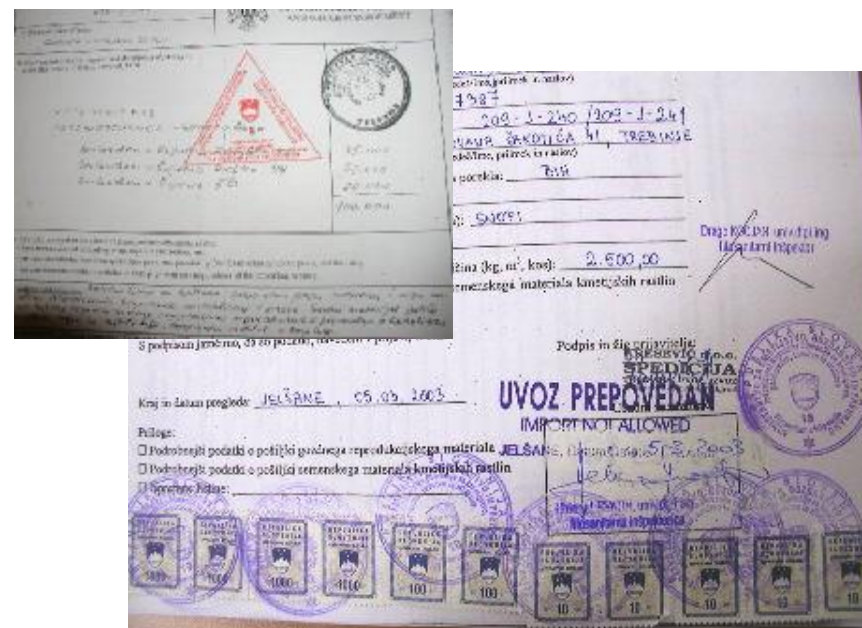
Ukrepi ob uvozu

- Po potrditvi suma v uradnem laboratoriju
- Fitosanitarne zahteve niso izpolnjene ali pomanjkljive listine

Odločitev o ukrepih

- Prepoved uvoza / zavrnitev
- Uničenje
- Sortiranje
- Tretiranje
- Predelava

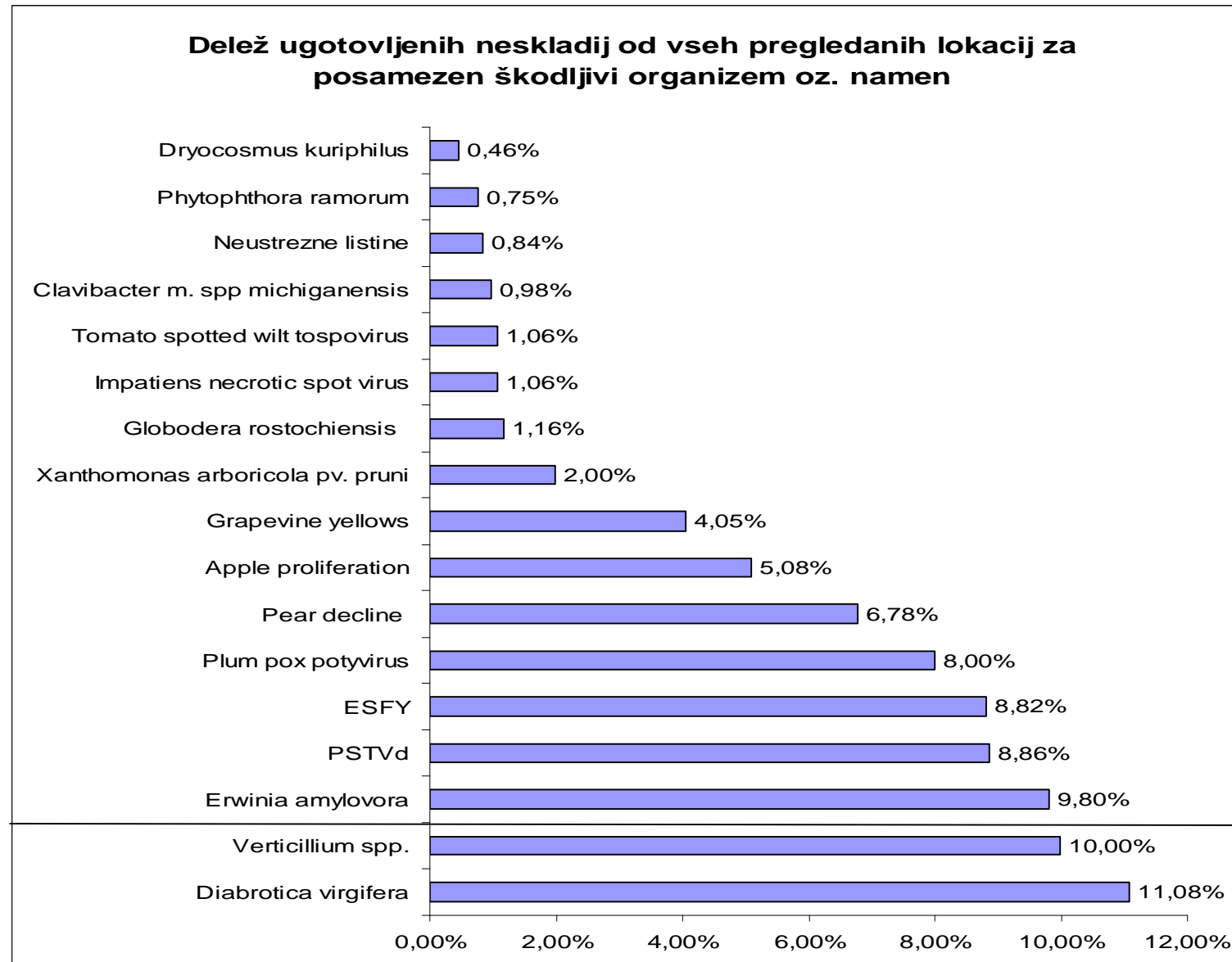

Ukrepi pri pridelavi in premeščanju

- Po vzorčenju zaradi suma – prepoved premeščanja
- Ukrepi po potrditvi navzočnosti ŠO:
 - Tretiranje,
 - Uničenje (sežig, kompostiranje, zakopavanje)
 - Premeščanje pod uradnim nadzorom kjer pošiljka ne predstavlja nevarnosti
 - Industrijska predelava

Ugotovljena neskladja v 2007 – pridelava

Krompirjeve ogorčice – ukrepi

Najpomembnejši ukrepi:

- Omejitve pridelovanja krompirja in drugih gostiteljskih rastlin
- Kolobar
- Prepoved pridelovanja rastlin za saditev
- Sajenje odpornih sort krompirja

Hrušev ožig

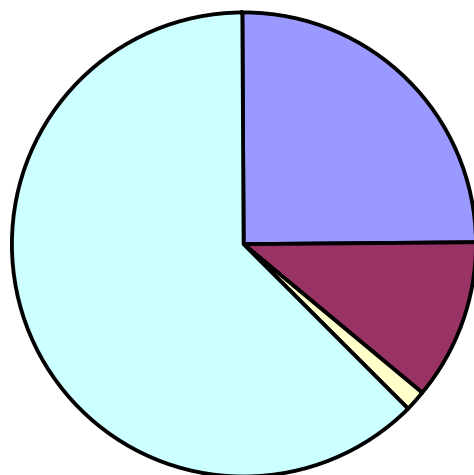
- **Uničenje okuženih rastlin ali njihovih delov**
 - Upoštevanje higienskih ukrepov
- **Omejitve pred premiki čebel (od 25.marca do 15.julija)**
 - Pred premikom morajo biti 48 zaprte
 - Pred premikom morajo za 72 ur v karanteni na območju s premerom največ 1300 m
 - Pred premikom morajo za 72 ur v karanteno na območje, kjer v njihovi preletni razdalji ni cvetočih gostiteljskih rastlin hruševega ožiga

Ugotovljena neskladja v 2007 - trg

Delež ugotovljenih neskladij glede na razlog na trgu
(distribucija, maloprodaja)

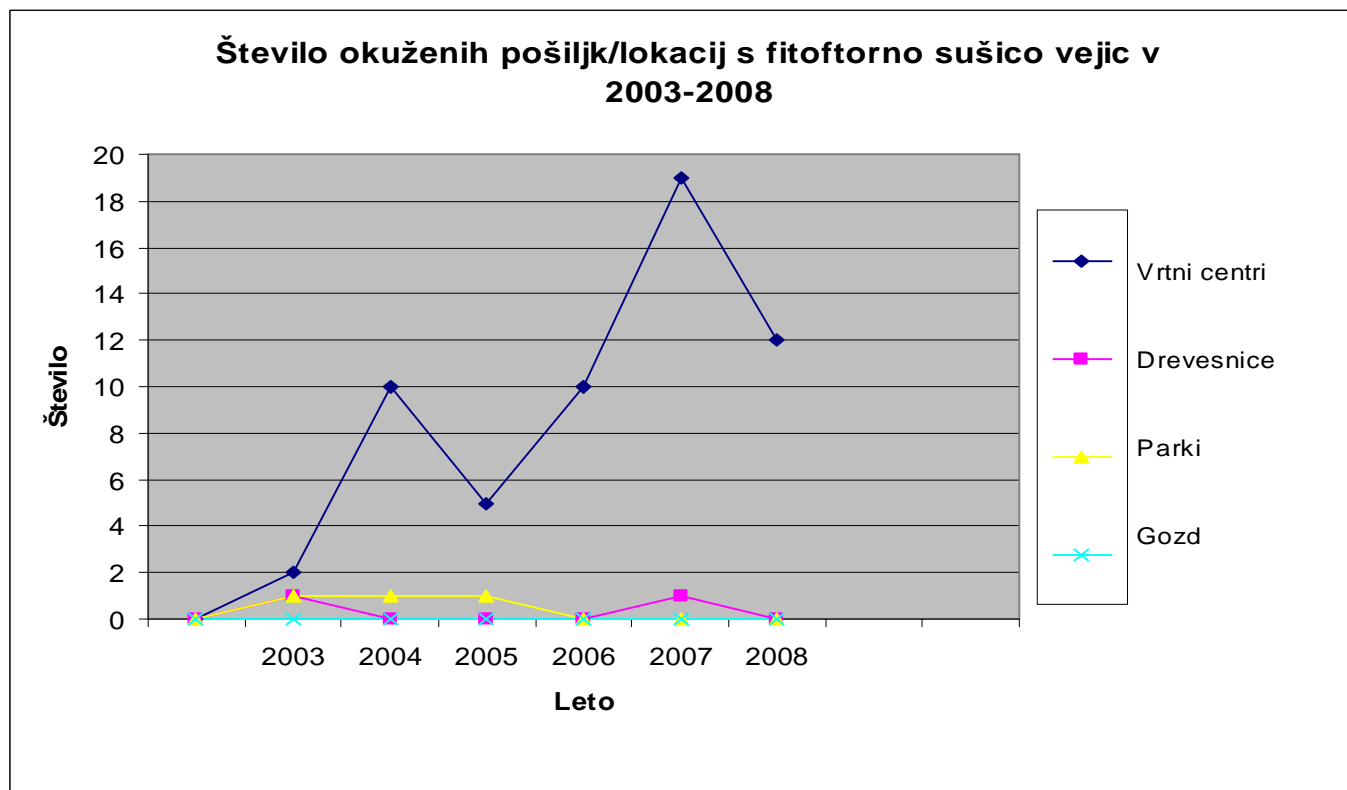
■ Phytophthora ramorum

■ PSTVd

■ Aulascapis yasumatsui
(Alert lista)

■ Neustrezne listine

Fitoftorna sušica vejic - rezultati nadzora 2003-2008

Fitoftorna sušica vejic - ukrepi

- S sežigom na mestu samem ali na za to določenem mestu.
- Z zakopavanjem okuženih rastlin na mestu samem ali na za to določenem mestu.
- S kompostiranjem pod vodo-odporno folijo, ki zagotavlja termično obdelavo kompostnega kupa in preprečuje raznašanje rastlinskih ostankov
- Higienški ukrepi (razkuževanje)

Pomembno

- Obveščanje interesnih skupin in javnosti o možnostih pojava in ukrepih za preprečevanje vnosa in širjenja ŠO;
- Pripravljeni načrti ukrepanja in obveščanja v primeru pričakovanih ŠO;
- Ukrepi naj zagotovijo preprečevanje vnosa in širjenja ob upoštevanju vplivov na okolje in gospodarnost;
- Sodelovanje strokovne javnosti pri pripravi ukrepov.

A close-up photograph of several pink cherry blossoms in full bloom. The flowers are clustered on a dark brown stem. The petals are a vibrant pink color with darker pink veins radiating from the center. The stamens are long and thin, with dark brown anthers. The background is a soft, out-of-focus green, suggesting a natural outdoor setting. The text "Hvala za pozornost" is overlaid in the lower-left quadrant of the image.

Hvala za pozornost